Қазақстанда ұжымдастыру саясаты

http://linda6035.ucoz.ru/

20-шы жылдардың басында қабылданған жаңа экономикалық саясат бойынша шаруаларды ұжымдастыру,халықтың материалдық әл-ауқаты мен мәдени дәрежесін көтеру сияқты күрделі мәселелерді шешу көзделді.

Ауыл шаруашылығын ұжымдастыру – шаруаны ұсақ жеке шаруашылықтан ірі, ортақ меншіктегі ұжымдық шаруашылыққа көшіру.

1927 жылы желтоқсанда Компартияның XV съезі ауыл шаруашылығын ұжымдастыру бағытын жариялады. .

Қазақстанда ауыл шаруашылығын ұжымдастыру ісінің аяқталуы 1932 жылға жоспарланды.

1929 жылдың екінші жартысынан бастап республикада колхоз құрылысы жедел дамытылды.

Алғашқы МТС – тер құрылып жатты.

http://linda6035.ucoz.ru/

Белсенділер отырықшыландыруды жоспарлаған 3 жылдың орнына 3 күнде аяқтап «жалған колхоздар» құра бастады. Нәтижесінде: Абыралы ауданында – 70 %; Жымпиты ауданында – 60 %; Жәнібек ауданында – 95 % шаруашылық ұжымдастырылды.

http://linda6035.ucoz.ru/

Шаруашылықты ұжымдастыру деңгейі үнемі өсіп отырды. Егер 1928 жылы Қазақстанда барлық шаруашылықтың 2% - і ұжымдастырылған болса, 1930 жылғы сәуірдің 3 – інде 56,4 % - і, ал 1931 жылы қазан айына қарай 65 % - дай ұжымдастырылды.

http://linda6035.ucoz.ru/

- 1928 жылы 27 тамызда «Ірі байлар мен жартылай феодалдарды тәркілеу және жер аудару» туралы декрет қабылданды.
- Көшпелі аудандарда 400-ден аса;
- Жартылай көшпелі аудандарда 300-ден аса ;
- Отырықшы ауданда 150-денаса ірі қарасы бар адамдар тәркіленді.
- Егер адам бұрыннан артықшылықтарға ие болып келген топқа жатса, онда оны мүлік жағдайына қарамастан жер аударған.
- Байлардың шаруашылығын тәркілеу және тап ретінде жою жөнінде үкімет жанынан Орталық комиссия құрылды. (Е.Ерназаров).
- 1928-1929 жылдары 1027 байдың шаруашылығы тәркіленді , 145 мың ірі қара тартып алынды және көптеген ауыл шаруашылық еңбек құралдары колхоздарға берілді.
- Жалпы қуғын-сүргінге ұшыраған байлардың саны 1034-ке жетті .
- Жоспар орындау үшін орта шаруалар да жазаланды

Нәтижелері:

1. 1932 ж. Колхоздардағы малдың - 87 %; жекешенің 51 % малы қырылды;
2. Астық өндіру 9 дан 3 % кеміді;
3. 40,5 млн (1927 ж.) малдан 4,5 млн мал қалды (1933 ж.
4. “Ұлы аштық” басталды:

- 1930 ж. 313 мың;
- 1931 ж. 755 мың;
- 1932 ж. 769 мың адам (барлығы 1,750 млн немесе қазақтың 40 % аштан қырылды;
- 1,10 млн, адам өзге елдерге көшті

http://linda6035.ucoz.ru/

Азық– түлікпен қамтамасыз етудің қиындауына байланысты 1929 жылы «Әскери коммунизм» саясаты кезіндегі салғырт енгізілді. 1931–1932 жж. Шұбартау ауданында барлық малдың 80 % - ын мемлекетке етке өткізілді. 173 мың малы бар Балқаш ауданына 297 мың малға салғырт салынды. Торғай ауданында 1 млн. мал басынан салғырт салдарынан 98 мыңы қалды

http://linda6035.ucoz.ru/

Мал шаруашылығы күйзелісті шығынға ұшырап, 1930 – 1932 жылдары аштық жайлады. 1932 жылғы ақпан – колхозшы қожалықтарының 87 % - і, жекешелердің 51,8 % - і малдан түгел айырылды. Ұжымдастыру қарсаңында – 40,5 млн. мал болса, 1933 жылы 1 қаңтарда 4,5 млн. мал қалды.

http://linda6035.ucoz.ru/

Бұл жағдай Қазақстанда аштық қасіретін туғызды:

1. 1930 жылы – 313 мың адам;
2. 1931 жылы – 755 мың адам;
3. 1932 жылы – 769 мың адам қайтыс болды.
4. 1930 – 1932 жылдарда барлығы 1 млн. 750 мың қазақ немесе халықтың 40 % - і жаппай қырылды.

http://linda6035.ucoz.ru/

“Бесеудің хаты”. Аштық туралы Ф.И. Голощекинге

Авторлары:

- **Ғабит Мүсірепов** – жазушы;
- **Мансұр Ғатаулин** – Қазақ мемлекеттік баспасының меңгерушісі;
- **Емберген Алтынбеков** – Алматы Комвузының қызметкері;
- **Мұқаш Дәулетқалиев** –Алматы Комвузының қызметкері;
- **Қадыр Қуанышев** - Қазақ АКСР мемлекеттік жоспарлау комиссиясының сектор басшысы

http://linda6035.ucoz.ru/

Сталинге хат

- Авторы – Тұрар Рысқұлов;
- Қызметі - РКФСР Халық Комиссарлар Кеңесі Төрағасы И. Сталиннің орынбасары;
- Уақыты: 1933 ж. 11 наурыз;
- Мазмұны: Қазақ өлкесіндегі қалыптасқан ахуал мен аштық туралы

http://linda6035.ucoz.ru/

Халық көтерілістері

1. Созақ көтерілісі.
   - Жетекшісі - Сұлтанбек Шолақов;
   - Қатысқан адам саны 5 мыңдай адам;
2. Ырғыз көтерілісі (Ақтөбе).
   - Ақжарқын Қанаев
3. Жетіқара және Батпаққара көтерілістері (Қостанай);
4. Қарақұм көтерілісі (Қызылорда);
5. Зырянов көтерілісі (Шығыс Қазақстан);
6. Адай көтерілісі (Маңғыстау).

Оларды арнайы ОГПУ отрядтары талқандады.

http://linda6035.ucoz.ru/

Ұжымдастыру салдары

- Ауылдың ғасырлар бойы қалыптасқан өмір салтын күйретті.
- Қазақ қоғамының әлеуметтік негізі жойылды.
- Ғасырлар бойы көшпелі өркениет жасаған тіректер қиратылды.

http://linda6035.ucoz.ru/

Назарларыңызға рахмет

http://linda6035.ucoz.ru/